

Оксана РЕДЧИЦЬ – викладач суспільних дисциплін Клеванського професійного ліцею, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист. Стаж роботи – 29 років

Практичне заняття.

Наш край. Клевань історичний.

Очікувані результати:

Після цього уроку учні зможуть:

- поглибити, розширити знання про рідне селище Клевань;
- отримати досвід пошуку і обробки інформації в мережі інтернет;
- навчитися грамотно її представляти;
- працювати в групі, вдосконалювати комунікативні навички;
- розвивати творчий потенціал.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань, формування умінь і навичок.

Форма уроку: Екскурсія з елементами вебквесту.

Навчально-методичне забезпечення: картки-підказки, маршрутні карти, маршрутні листи, маркер, кольоровий папір, мультимедійний проектор

- 1 Тарас *Бульба-Боровець*. «Армія без держави» вид. 1981 Канада, Торонто; Парфенюк В. *Клевань: портрет на фоні епох* / В. Парфенюк. – Рівне : ПП Лапсюк В. А., 2013. – 552 с.;
- 2 Іщук О., Марчук І. Брати *Бусли. Життя за Україну*. book-12945. Додано: Лютий 29, 2016 Автор: Олександр Іщук, Ігор Марчук Опубліковано: Торонто, 2011
- 3 [Клеванський замок - Рівненщина туристична](https://rivne.travel › tour-object › 67-klevanskiy-zamok) <https://rivne.travel › tour-object › 67-klevanskiy-zamok>
- 4 [Клеванський замок — Вікіпедія](https://uk.wikipedia.org › wiki › Клеванський_замок) https://uk.wikipedia.org › wiki › Клеванський_замок
- 5 [Клеванський замок – Дримба](https://drymba.com › 1031751-klevanskyu-zamok) <https://drymba.com › 1031751-klevanskyu-zamok>
- 6 [Благовіщенський костел \(Клевань\) — Вікіпедія](https://uk.wikipedia.org › wiki › Благовіщенський_костел_(Клевань)) [https://uk.wikipedia.org › wiki › Благовіщенський_костел_\(Клевань\)](https://uk.wikipedia.org › wiki › Благовіщенський_костел_(Клевань))

- 7 [Благовіщенський костел \(сmt. Клевaнь\) \(РКП\) - Рівненщина ...](https://rivne.travel)
https://rivne.travel › 85-blagovischenskiy-kostel--smt-klevan---rkp-
- 8 [File:Oз. Безодня.jpg - Wikimedia Commons](https://commons.wikimedia.org) *https://commons.wikimedia.org*
› wiki › File:Oз. _Безодня.jpg
- 9 [Єврейське кладовище — Вікіпедія](https://uk.wikipedia.org) *https://uk.wikipedia.org* *› wiki ›*
Єврейське_кладовище
- 10 [Местечко Клевaнь - Еврейские местечки Украины](myshtetl.org) *myshtetl.org* *› volyn ›*
klevan
- 11 [Єврейські некрополі України](shron1.chtyvo.org.ua) *shron1.chtyvo.org.ua* *›*
Yevreiski_nekropoli_Ukrainy
- 12 [Клевaнь — Вікіпедія](https://uk.wikipedia.org) *https://uk.wikipedia.org* *› wiki ›* *Клевaнь*
- 13 [Історія селища - К Л Е В А Н С Ь К А СЕЛИЩНА РАДА](klevanrada.rvadmin.gov.ua)
klevanrada.rvadmin.gov.ua *› history*

Хід уроку:

I. Організаційний момент.

Викладач оголошує тему уроку, пояснює правила проведення екскурсії з елементами вебквесту

Зайняття проходить в три етапи

Правила першого етапу:

- 1 Група поділяється на 4 команди. Кожна команда обирає капітана, визначає назву команди.
- 2 Всі команди разом із квесторами рухаються до центральної площі селища
- 3 Капітани обирають кольорові картки-завдання-підказки з алегоричними описами історичних локацій. (Див. Додаток №1)
- 4 Команди відгадують локації за підказками. Отримують маршрутні карти, за якими розшукують свої об'єкти, фотографують їх
- 5 Після екскурсії учні разом із квесторами діляться враженнями від побаченого.

Правила другого етапу:

- 1 Команди отримують наступне завдання: використовуючи інтернет джерела та додаткову літературу, опрацьовують інформацію.

- 2 Результати роботи команди оформляють у вигляді спільної відео презентації.

II. Мотивація навчальної діяльності.

Викладач: Україна переживає нелегкий етап у своїй історії – іде неоголошена війна на сході нашої держави. І саме в такий складний час ми звідусіль чуємо заклики про любов до нашої держави, любов до України. А я хочу у вас запитати: а що значить для вас любити свою Батьківщину, любити Україну?

Вправа ”Мікрофон”

Викладач: Отже, любити Україну – це шанувати, поважати свою сім’ю, родину, знати і розмовляти своєю українською мовою, пам’ятати звідки ми родом, де наше коріння. Адже любов до великого і безмежного починається у житті кожної людини з малого і конкретного – з любові до свого краю, місця, де народились і вирости. Тому тема нашого заняття вибрана не випадково: Наш край. Клевань історичний

III. Основна частина.

Правила третього етапу:

Команди працюють спільно під керівництвом викладача на загальний результат

- 1 Представлення команд: “історикознавці”, “дослідники”, ”археологи”, “шукачі пригод”. (Див. Додаток №2)
- 2 Команди отримують маршрутні листи із запитаннями, кожне із яких оцінюється в 1бал. Кожна команда може отримати додаткові бали за підказку іншій команді. (Див. Додаток №3)
- 3 Команди відповідають на питання і представляють результати свого дослідження – спільну відеопрезентацію

IV. Узагальнення і систематизація.

4.1.Складання хронологічного ланцюжка

Розмістити в хронологічній послідовності фото історичних локацій селища. (Див. Додаток №4)

4.2.Творче завдання для капітанів

Скласти ключове слово з великих букв, що зображені на форматі А4 (КЛЕВАНЬ)

4.3.Метод “Гронування”

До кожної букви ключового слова підібрати прикметники, що спадають на думку. (Див. Додаток №5)

V. Підсумки уроку.

Викладач: Невеличкий наш Клевань, а, виходить, постійно десь залишав свій слід в історії. І для багатьох тим уже відомий, що тут знаходяться унікальні історичні і природні об'єкти.

Флешмоб «Ми любимо Клевань». Вправа «Незакінчене речення»

Викладач: Ми любимо Клевань тому що...

Учень 1: Клевань-це не тільки Тунель кохання;

Учень 2: Це замок і костел, що залишив у спадок знаній у Європі рід князів Чарторийських;

Учень 3: Це місця повязані із життям різних релігійних громад, що мирно спів існували у Клевані;

Учень 4: це місця повязані із національно -визвольним рухом за вільну, єдину, соборну Україну;

Учень 5: Це унікальний природний об'єкт-Безодня;

Учень 6: Це сторичні постаті що проживали, навчались і прославляли Клевань

Викладач: І ми звертаємось до громади Клеваня та її керівництва: Давайте збережемо ці унікальні історичні об'єкти нащадкам на згадку!

Заключне слово викладача: На цьому наша подорож історичним Клеванем завершена. А скільки ще цікавого, таємничого, чарівного зберігають архітектурні пам'ятки Клеваня, його вулички, кладовища, топонімічні об'єкти. Я переконана, що у вас попереду не одне цікаве практичне зайняття з історії селища та історії нашого краю – Рівненщини.

VI. Домашнє завдання

За допомогою графічних засобів (малюнок, графіка) на аркуші формату А4 відобразіть історичну пам'ятку або історичне місце Клеваня, Рівненщини, з історією якого б ви хотіли ознайомитися.

Додаток 1

Картки-підказки з алегоричними описами історичних локацій

* * *

У набережжі Стубли, де Замкова гора,
Шляхи на Рівне, Луцьк, Олику,
Міцну фортецю Клевань мав.

* * *

Були тут війни, пошесть, попелище,
Зривала доля душі, як листки,
Стоїть старе, забуте кладовище –
Дім вічності, Дім пам'яті, Дім життя.

* * *

Це голокост-
всього одне лиш слово,
Та його сенс – пекучий болю шар.
Вбивали всіх – старого і малого,
Мало хто життя порятував.

* * *

Хто зна, чи стоїть ще тепер гранітний пам'ятник із військовим
хрестом, фундований для мами нашою фірмою з коротким написом –
"Мамі-Син" Вічна йому слава!

* * *

У Клевані на цій могилі щороку 14 жовтня, на Покрову, з'являються
квіти, проходить молебень...

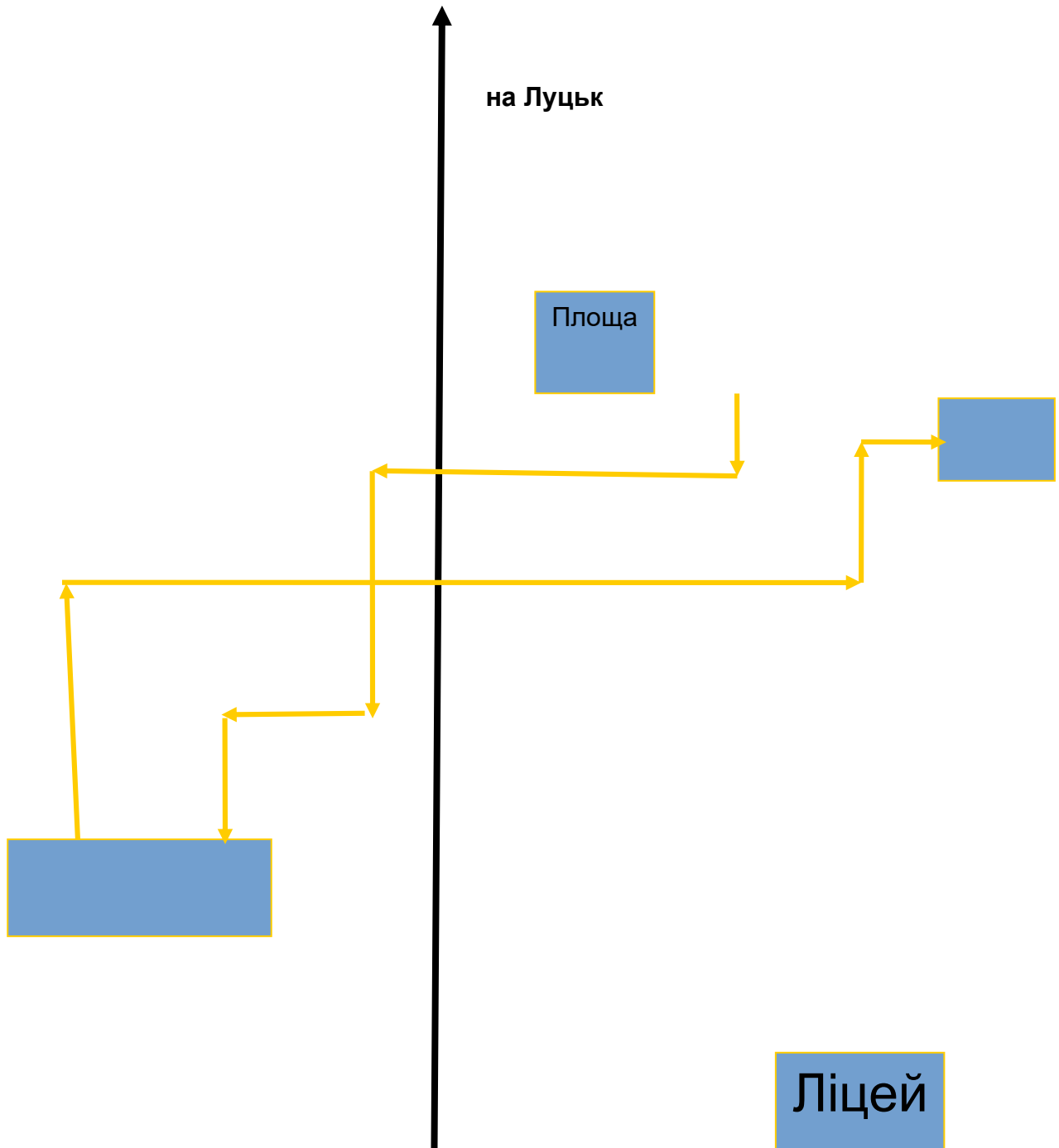
* * *

Непомітне озерце.
Нагадує око блакитне
Що струмочком по луку
Пускає сльозу в Новостав.

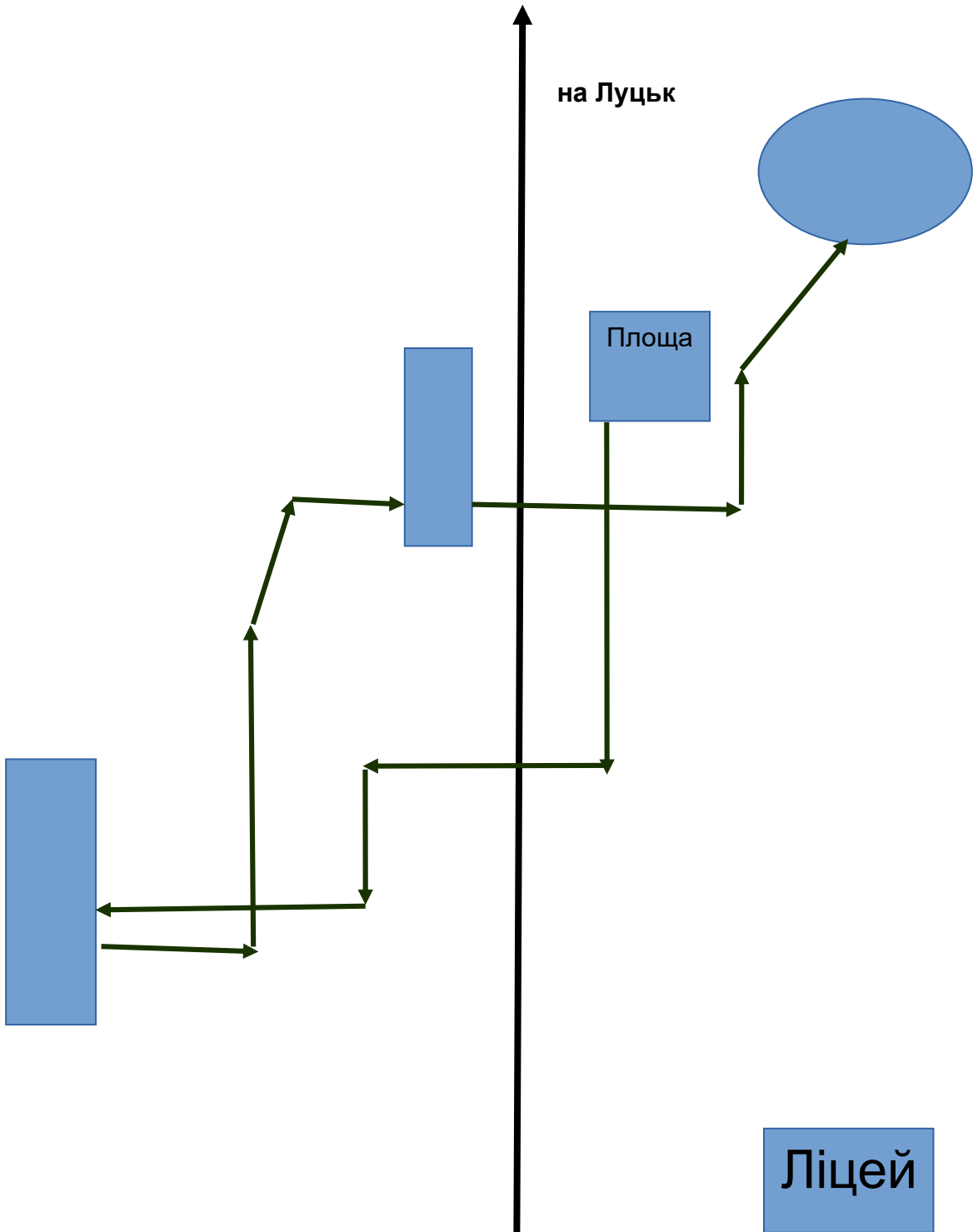
* * *

Метушня в княжім замку...
Прибув Чарторийський
з Варшави
І, зібравши у Клевані
всіх будівельних майстрів
На найвищому пагорбі для
примноження власної слави
І нащадкам на згадку
змурувати костел повелів.

Маршрутна карта команди **ДОСЛІДНИКИ**

Маршрутна карта команди ІСТОРИКОЗНАВЦІ

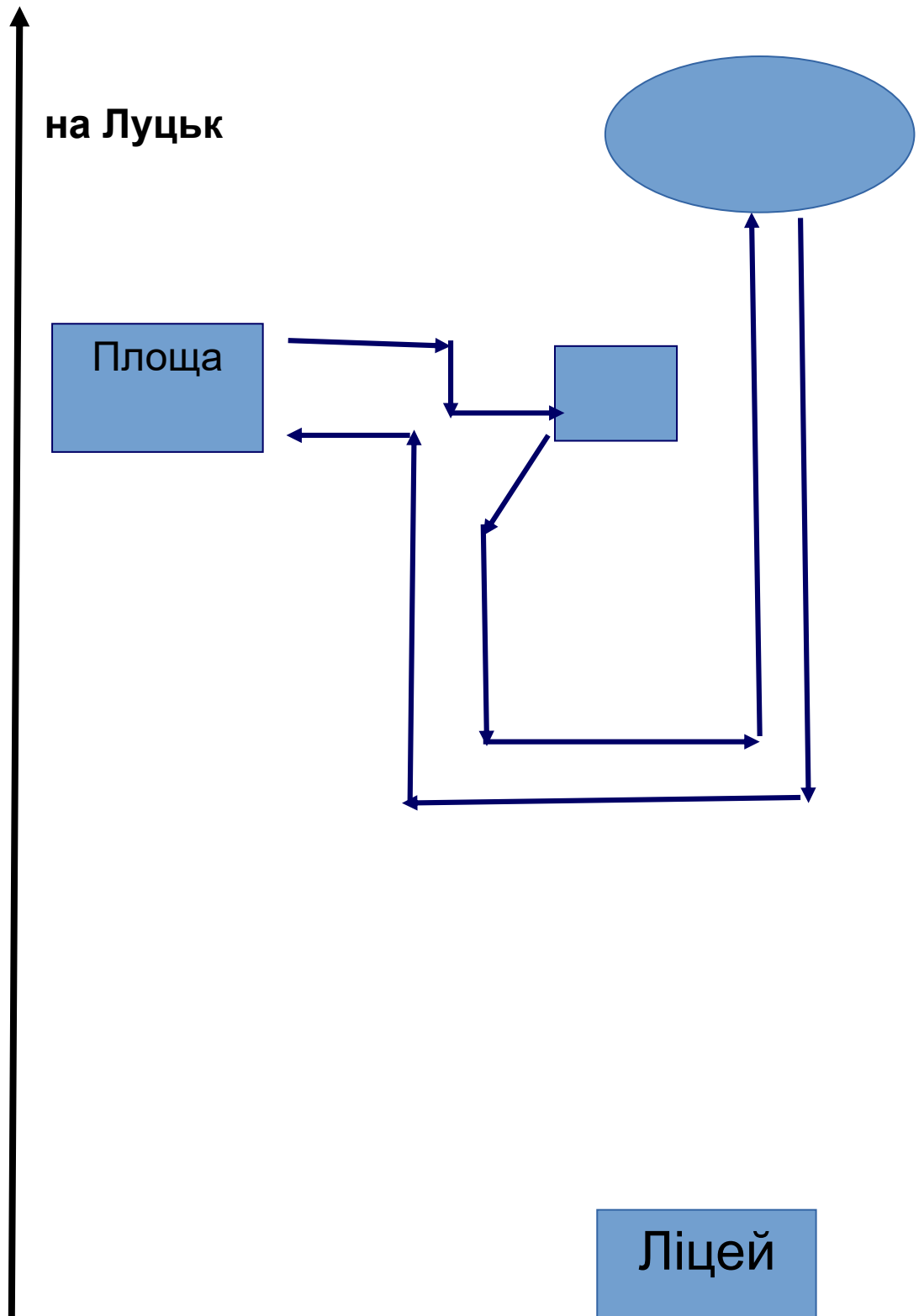

Маршрутний лист команди

ШУКАЧІ ПРИГОД

Додаток 3

Маршрутні листи

Маршрутний лист команди «АРХЕОЛОГИ»

Капітан команди: Жуковський Роман

Алегоричний опис-підказка об'єктів :

*У набережжі Стубли, де Замкова гора,
Шляхи на Рівне, Луцьк, Олику,
Міцну фортецю Клевань мав.*

(Я. Пура "Наш край у назвах")

№ з/п	Запитання	Бали
1.	З яким княжим родом пов'язана історія Клеваня?	
2.	Звідки походить цей рід?	
3.	Як називається місце на якому побудовано замок?	
4.	Хто із роду Чарторийських почав будувати замок?	
5.	Який титул носив цей князь?	
6.	Хто із Чарторийських добудовував і реставрував замок?	
7.	В якому році почав будуватися замок та в якому році завершилося будівництво?	
8.	Хто із місцевих поетів присвятив свої поеми Клеванському замку?	
9.	Хто архітектор Клеванського замку?	
10.	Яка княжна проживала та померла в Клеванському замку, на кошти і на замовлення котрої була створена святиня українського народу-Пересопницьке Євангеліє?	
11.	Який навчальний заклад розташувався у стінах замку у лютому 1953 року?	
12.	Які відомі особистості мали відношення до Клеванського замку?	
13.	Додаткові бали:	

Маршрутний лист команди «ШУКАЧІ ПРИГОД»

Капітан команди: Краска Віталій

Алегоричний опис-підказка об'єктів:

*Непомітне озерце.
Нагадує око блакитне
Що струмочком по лузі
Пускає сльозу в Новостав.*

*(В.Марценковський
«Сказання про Безодню»)*

*Метушня в княжім
замку...
Прибув Чарторийський
з Варшави
І, зібравши у Клевані
всіх будівельних майстрів
На найвищому пагорбі для
примноження власної слави
І нащадкам на згадку
змурувати костел повелів.*

*(В.Марценковський
«Пальці на камені»)*

№ з/п	Запитання	Бали
1.	На якій вулиці Клеваня розташований костел?	
2.	Хто із княжого роду побудував костел?	
3.	Що стало причиною будівництва храму?	
4.	Коли було почато будівництво?	
5.	Хто є автором чудотворного образу Матері Божої Клеванської, що певний час знаходилася в костелі?	
6.	Де нині зберігається ця ікона?	
7.	Яка подія відбулася у костелі 5 травня 2018?	
8.	Хто із князів Чарторийських похований у крипті костелу?	
9.	"Бездонне око Волині" – про яку місцину Клеваня йде мова?	
10.	Кому належить цей вислів?	
11.	Як місцеві жителі називають це озерце? Чому так?	
12.	Яка легенда пов'язана з цим озерцем?	
13.	Чому це озерце не замерзає взимку, а влітку в ньому вода досить прохолодна?	
14.	Як називаються гори, що розміщені біля озерця?	
15.	Яке походження цих гір?	
16.	Додаткові бали:	

Маршрутний лист команди «ДОСЛІДНИКИ»

Капітан команди: Олевський Олександр

Алегоричний опис-підказка об'єктів:

Хто зна, чи стоїть ще тепер гранітний пам'ятник із військовим хрестом, фундований для мами нашою фірмою з коротким написом – "Мамі-Син" Вічна йому слава!

(Т. Бульба-Боровець. книга-спогад "Армія без держави")

* * *

У Клевані на цій могилі щороку 14 жовтня, на Покрову, з'являються квіти, проходить молебень...

№ з/п	Запитання	Бали
1.	Коли поставлений цей пам'ятник?	
2.	Кому поставлений цей пам'ятник?	
3.	За чий наказом, за чий кошти був поставлений цей пам'ятник?	
4.	Хто такий Т.Бульба-Боровець?	
5.	Які події пов'язують Т.Бульбу-Боровця з Клеванем?	
6.	Коли, та в пам'ять про які події в центрі Клеваня було насипано курган з великим хрестом та пам'ятним знаком?	
7.	В якому році була створена українська громадська організація-ОУН?	
8.	Яку мету ставила перед собою ця організація?	
9.	Який девіз ОУН?	
10.	Як називається військове крило ОУН?	
11.	В якому році створено УПА?	
12.	Хто із клеванців були членами ОУН-УПА?	
13.	Додаткові бали:	

Маршрутний лист команди «ІСТОРИКОЗНАВЦІ»

Капітан команди: Максимчук Орест

Алегоричний опис-підказка об'єктів:

*Були тут війни, пошесть, попелище,
Зривала доля душі, як листки,
Стоїть старе, забуте кладовище –
Дім вічності, Дім пам'яті, Дім
життя.*

*Це голокост-
всього одне лиш слово,
Та його сенс – пекучий болю шар.
Вбивали всіх – старого і малого,
Мало хто життя порятував.*

*(пам'ятні місця жертвам
Голокосту у Клевані.)*

№ з/п	Запитання	Бали
1.	Як називають Клевань у Польському путівнику по Волині 1929 року?	
2.	Скільки жителів єврейської національності проживало в Клевані перед війною?	
3.	Клеванський Голокост. Про яку подію йде мова?	
4.	Де у Клевані знаходиться меморіальна дошка в пам'ять про спалених клеванських євреїв?	
5.	Як клеванці увіковічили пам'ять про розстріляних в перші дні війни мирних жителів різних конфесій?	
6.	"Дім поховання", "Дім вічності", "Дім життя". Про яку історичну місцину Клеваня іде мова?	
7.	Коли виникло у Клевані єврейське кладовище?	
8.	Де, зазвичай, розташовувалися єврейські кладовища?	
9.	Як клеванці називають місцину, де знаходиться єврейське кладовище?	
10.	Якої форми «традиційно» є надгробки єврейських кладовищ?	
11.	Які різблені зображення ви бачили на мацевах клеванського кладовища?	
12.	Що означають ці зображення?	
13.	Додаткові бали:	

Додаток 4

“Хронологічний ланцюг”

Додаток 5

Метод “Тронування”

К - Красивий, класний, креативний, казковий, краєзнавчий

Л - Легендарний, любимий, літературний

Е - Екскурсійний, ексклюзивний, енергійний, ефектний

В - Величавий, волелюбний, великий, вільний, войовничий

А - Амбіційний, актуальний, архітектурний, археологічний

Н - Незвіданий, незрівнянний, невеличкий, невідомий

Ь — М'який